

A MUNKA

XVII. évfolyam, 44. szám.

ára 16 fillér

Salgótarján, 1939 október 28

A Főméltóságú Asszony kérése.

A tél küszöbén évről-évre felhívás hangzik a magyar társadalom felé. Magyarország legelső asszonya kopogtat az ajtókon és segítséget kér a tehetősektől, hogy eljuttassa azt a szegények, az elesettek, a támogatásra szorultak kunyhóiba.

A magyar közéletben ujabban örömdetesen sok szó esik a szociális problémákról s a kormány részéről az intézkedések egész sora valószínűleg meg, melyek a gyöngébbek védelmét szolgálják. Bármilyen messze megy is azonban a szociális gondoskodás a dolgozó kisemberek javára, bármilyen ideális helyzetet érjünk is el — amitől még távol vagyunk, de amire törekednünk kell — mindig lesznek a társadalomban munkaképtelenek, elesettek, szegények, nyomorgók, akik nem az állam szociálpolitikájának, hanem a társadalom szegény gondozásának kell segíteni. Így van ez a leggazdagabb és szociális szempontból legmagasabb fokon álló országokban is.

És a társadalmi segítőakciót meg is találjuk mindenütt. Szervezetek, egyesületek, intézmények vannak, amelyek a téli hónapokban, a különösen nehéz évszakban felkarolják a nyomorgókat s kenyeret, ruhát, téli tüzelőt, gyógyszerert juttatnak az éhezőknek és didergőknek. A gazdagok és tehetősök mindenütt átérzik a társas élet parancsszavát, amely kötelességüké teszi, hogy támogatást nyújtsanak azoknak, akiknek a

Sötét falvak.

Két estén és két éjszakán keresztül teljes sötétség borult az ország városaira és falvaira. A fényhez és ragyogáshoz szokott városi szemek valami távoli félelem furcsa előérzetével fogadták a kényszer-sötétséget, melyben nemcsak a tájékozódását és biztonságát veszíti el az ember, hanem valószínűleg az élethez való kedvét is. Nyomasztó sulyát, amely testre és lélekre egyaránt ránehezedett, csak az a gondolat tette elviselhetővé, hogy az egész csak izelítő próba, minden életveszély nélkül s hogy mindössze két éjszakán át tart, utána pedig újra felragyog az utcák fénye, kigyulladnak az ablakok, a kirakatok s elűzik a sötétség rémét és lidérceit. Ismét feltáruznak az élet örömei kapui. A lélek ismét kedvet és reményt kap az élethez.

Ebben a nyomasztó és félelmes két éjszakában, melyben semmi félelemre okot adó momentum nem volt s inkább csak hálával kellett vennünk kormányzatunk előrelátó gondoskodását életünk és vagyonunk biztonsága érdekében, azon gondolkodtam el, vajon hány embernek jutott eszébe a világítatlan magyar falvak életére gondolni? Hányan fordult meg az eszébe, hogy a szomorú magyar földön még ma is ezerszámra vannak falvak, amelyekre ez a nyomasztó, félelmes és élelő vakság nem egy-két éjszakára, hanem valószínűleg évtől tavaszig nehezedik rá? Hányan gondoltak borzongással a magyar falvak hosszú éjszakáira, a kora délután kezdődő és másnap késő reggelig tartó sötétségre?

A házakra, melyeknek ablakain nem tör át a fény, mert ott bent sem világít semmi. Az utcákra, melyeken vakon

tapogatódzva imbolyognak az esti órákban hazatérők. A szomorú hajlékok lakói világítást nélkül: esti munka, öröm és könny nélkül ülnek, gubbasztanak a sötétségben. S még jó, ha fűtött kemence mellett és nem a hideg ellen magukra szedett rongyokban. Még jó, ha gondot és bajt feledtető álomba burkolózva lopják el életükből a meddőn maradt órákat s nem égő és álmatlan, vagy éhségtől kopogó szemekkel bámulnak ki a vak semmibe, a reménytelen jövőbe...

Az elmúlt vasárnap este, a távoli kis állomáshoz villanylámpám gyér fényénél bandukolva láttam ilyen szomorú falut. A kulturális népművelési előadást tartottak, de az ablakokon át alig szűrődött ki fény, pedig se fa-, se vászonredőny nem takarta el, jobbról-balról hosszú háziorok között menve vaksötét ablakok, üveges félajtók meredtek rám. Egy szembejövőtől megkérdeztem:

— Ilyen korán fekszenek le itten, hogy sehol sem látni világosságot? — Este hét óra volt.

— Vannak, akik már alszanak, vannak, akik a sötétben ülnek és beszélgetnek, — volt az egykedvű válasz.

— S akik beszélgetnek, miért nem gyujtanak világot? —

— Nagy a szegénység, édes uram, s drága a petró. —

S alig hagytam el az utolsó házat félkilométernyire, a magasfeszültségű villamos vezeték alatt haladtam el.

Ez a kép jutott eszembe a légköztelmi kényszer-sötétítés alatt s nyomban megékeltem a korlátozott világítás okozta kényelmetlenséggel. (—any.)

legelemibb életszükségletekre sem telik.

Minden országban vannak ilyen akciók, de a Kormányzó néti segélyakciója messze kiválik ezek közül azért, hogy a mozgalom irányítását az ország legelső

asszonya, az államfő hitvese tartja kezében, páratlan fenkölséggel, nemeslelkűséggel és szeretettel. Vitéz Nagybányai Horthy Miklósné fáradhatatlanul, egész lélekkel, szívének minden nemességével tartja irányító kezében a téli segély-

Népegészségügy, honvédelem.

Az egészség az embernek mindenkor igen nagy kincse volt. Az egészségügy azonban a XIX. századig épen úgy magánügy volt az egyének, mint más egyéb tulajdona. A község szempontjából csak annyiban értékelték ki az egyén egészségét, amennyire szükség volt a munkaképességére, azaz mennyiben volt alkalmas vagy alkalmatlan a munkára, vagy a zsoldos katonai szolgálatra. Csak később, mikor látták a kormányzatok, hogy a nagyfokú iparosodás és városiasodás folytán olyan ijesztő mértékben romlott az alsóbb néposztályok, különösen a városi ipari munkások egészségügyi és szociális helyzete, hogy az állam katonapolitikai helyzetét is veszélyeztette, akkor határoztak el magukat arra, hogy a közegészségügygel, a nép egészségével jobbet törődjenek. Bár napjainkig óriási szervezeti építkezések ki a kollektív betegség és baleseti biztosítási rendszereknek, ezideig mégsem éreztették jótékony hatásukat egyetemlegesen és olyan mértékben a népegészségügy s különösen a népesség szaporodás érdekében, amint azt vártuk volna. Ennek nyilván az az oka egyrészt, hogy továbbra is elsősorban az egyénre legfeljebb kisebb társadalmi csoportokra terjesztették csak ki a szociális egészséggondozást, másrészt pedig az, hogy a betegségek elleni biztosításban főként a gyógyító tevékenységre, tehát a megromlott egészség helyreállítására helyezik a sulyt és nem a betegségmegelőző egészségvédelemre.

Az örökösleg egészséges, testileg, szellemileg és erkölcsileg teljes értékű népesség érdekében, annak további egészségének fejlődésének az előmozdítására és biztosítására még ma sem történik kielé-

gítő foku intézményes rendelkezés.

A népegészségügy ápolásának abból a megismerésből kell kiindulnia, hogy az egyes ember csak egy tagot jelent a nemzedékek láncolatában. Az egyén testi és szellemi egészsége vagy gyengesége erősítheti is, meg gyengítheti is úgy a jelenben, mint a jövőben a nemzedékek láncolatát, illetve a láncszemek közötti összefüggéseket fenntarthatóságot. Ezért az egyén egészségének a megóvása és előmozdítása szent kötelessége úgy az élő, mint az eljövendő nemzedéknek. Az emberi életünknek az a tulajdonképpeni célja a földön, hogy az öröklött egészséget megőrizzük s azt maradéktalanul átadjuk az utódoknak. Ilyen szempontból tekintve a kérdést, az egyén egészsége az alapja az ő családjának, valamint a népe teljesítményének és életrevalóságának. Az államnak az alapja pedig a polgárainak az egészsége. Ezért a történelmi felelősségtudattal bíró államvezetésnek az egészséges magyar családoknak a telepítését és megerősítését kell szorgalmaznia, mert csak így építhetjük fel az örök és erős magyar birodalmat. Ennek a munkának a tengelye pedig a családok és a családvédelem.

A magyar népközség jövő felépítésében azonban nem a tüneti kezelésre kell a főszólyt helyezni, hanem az egészségesebb, boldogabb magyar jövő felépítésére. Minden köz- és magánintézménynek arra kell irányulnia, hogy biztosítsuk az erős, egészséges, sokgyermekes családok megtartását és szaporítását. Ezzel úgy a nép élő egyedeit, mint a még meg nem születetteket szolgáljuk.

A magyar nemzet szabadságáért és megerősödéséért folytatott küzdelemben ma az egész népnek részt kell venni. A kormányzat ezirányú nemzetmenő és

nemzetépítő munkájában az egyének, a társadalomnak és az orvosi karnak is közre kell működnie. A polgárok egészségvédelmére a munkaéletben és a családban nem lehet egyedül csak az államtól várni s a törvényes rendszabályoktól. E tekintetben rendkívül fontos az egyesek munkája s az ezzel kapcsolatos felvilágosítást szájról-szájra kell keresztülvinni. Minden polgárban tudatos legyen, hogy jobb megelőzni a bajt és betegséget, mint gyógyítani.

Minden magyar állampolgárnak attól a tudattól kell áthatva lennie, hogy a magyar népnek minél több öröklésileg egészséges utódokat biztosítani, hogy ezzel a népek versenyében ne csak a jelenre, hanem a jövőre is biztosítsuk népi állományunkat. Ez nem jelenti azt, hogy minden testileg, vagy szellemileg gyenge polgárt elhanyagoljunk s a kisebb értékű egyénekkel szemben minden felelősséget megtagadjunk, hanem jelenti azt, hogy minden rendelkezésünkre álló eszközzel lehetővé tegyük és előmozdítsuk az öröklésileg egészséges sokgyermekes családoknak a megszorodását. Ez a követelmény magától értetődő, mégis sok esetben nem veszik figyelembe. Éppen ezért az egészségvédelmi és szociális gondozást egységes irányítás és ellenőrzés alá kell vonni, mert csak ezzel biztosíthatjuk népünk fennmaradását és további egészséges fejlődését. Csak így tudjuk biztosítani azt, hogy ifjúságunk testileg, szellemileg és erkölcsileg olyan legyen, hogy a haza védelmére megkívánt hadkötelezettségi szolgálatra mindenkor alkalmas legyen.

Minden erőnkkel arra kell tehát törekednünk, hogy népi erőnket megtartsuk és tovább fejlesszük, mert ez a legbiztosabb záloga a honvédelemnek és a nemzet jövőjének.

„A MUNKA” TÁRCAJA

Összel.

Írta: Kisigmándy Géza.

Lapos őszi szél futkározott a fák között. Bobókás jövedvény bele belekapott a sárgás lombokba, rakoncátlan jövedvény letépett belőle annyit, hogy ujjabb rétegben szította rá az avarra.

Savanykás, orrfacsaró illat terjengett a levegőben, mely csak akkor szivódott fel a ragyogó kékségbe, amikor kikukantott a nap a lusta felhő tépett lepedőjének rongyain.

A házak ónkarikával szegett apró színes ablakait megnyiszorogtatta a fuvallat, de annyi ereje már nem volt, hogy meggyöngyöztesse volna a kastély fáit, melyek komoly méltósággal vigyáztak a nyugalomra.

A boltíves folyosók első emeleti ablakának arasznyira nyitott ablakán nézett ki a sápadtá vált kertre Kelemen diák, a Nagyságos Fejedelem bizalmas embere, akinek még a legénytoll sem pelyhedzik az állán, a Nagyur mégis úgy megbecsüli, mint akár azt a szótalan, hatalmas szál embert, akinek varjuszárnyhoz hasonlatos bozontos bajusza a mellét veri, fekete szemöldöke sűrűjében pedig eltéved a fésű foga. Ott áll már jó ideje mozdulatlanul, oszlopok vetett vállai és a csizmája felkunkorodó hegyével rajzolgatva lamit a sima, szürke kockakőre.

Kelemen nem meri megrávnai.

— Miért nem jön már Sréter Uram? — tudakolta a Nagyur.

— Itt áll a folyosón és nézegeti a csizmáját — rosszmájuszkodott a diák.

Légoltalmi nap

volt városunkban is f. hó 24-én reggel 7 órától 26-án reggelig.

Ezt megelőzően f. hó 22-én, vasárnap d. e. fél 12 órai kezdettel a közönség felvilágosítása és érdeklődésének felkeltése céljából nagyszabású gyűlés volt a főtéren. Az acélgyári és bányazenekarokkal élén felvonultak a városi és iparvállalatok tűzoltói, gázvédő és egészségügyi csapatai. A szinte félelmetes, de egyuttal látványos felvonulás és érdekes gyakorlatoknak a bemutatása bizonyította, hogy a városban a fölttles hatóságok és szervek által is elismert, hatalmas és költséges munka folyt olyan irányban, hogy a közönség, a köz- és magánvagyon védelme biztosítva legyen.

A bányazenekar Hiszekegye után Horváth László h. polgármester megafon utján ismertette a hatósági és az egyéni légoltalmi előírásokat, óvintézkedéseket, kötelezettségeket. Lelkiismeretét véste mindenkiné a súlyos felelősséget, amivel tartozik önmagának, családjának, a társadalomnak. A hasznos beszédet nagy érdeklődéssel hallgatta a több ezernyi közönség, mely a főteret betöltötte.

Kemenes József légoltalmi oktató gyakorlati beszéde nyomán megélték a főteret, amikor az egyes felszerelt csapatok oltási és mentési gyakorlatai köztölték le az emberek figyelmét.

A kitűnően sikerült gyűlést az acélgyári zenekar himnusza fejezte be.

A légoltalmi nap, amint azt az országos parancsnokság elrendelte, f. hó 24-én kezdődött és a legnagyobb figyelemmel kísérték a központi óvóhelyből irányított segélycsapat.

Amikor a város és gyárak szirénái a veszélyeket leadták, kibírt az utcák forgalma, mint egy mesebeli elátkozott városban; csak néha robant egy-egy veszélyeztetett helyre a központi óvóhelyből irányított segélycsapat.

A gyakorlat szigorú és lelkiismeretes betartására az egész városban éberen figyelt az államrendőrség és a mellékük beosztott tartalékosok, figyelmeztetve és ha kellett, kihágásként feljegyezve a vétőket.

A várost megtámadó repülőgépet

szakadallan gépfegyver- kattogás fogadta, amelynek hangját félelmetesen verték vissza a hegyek és a közönség lelkében bizony felébresztették a legkomolyabb elhatározásokat, amelyekkel egy esetleges légitámadásnak a romboló hatását nagy szálszékben hatálytalanítani lehet.

A komoly és terhes munkában egyformán fáradoznak városunkban nők és és férfiak.

A város polgármestere dr. Förster

OLDOZD FEL, URAM...

Halottak napján hallgatnak a hangszerek, de lelkünkben a mindszeinti előestén mégis fölzeng a pompázatosan fekete muzsika, amelynek méltóságosan szárnyaló ütemei úgy szállnak a lelkünkön keresztül, mint a halál angyala suhan el a szívünk fölött Orgonahangokon bug fel Grieg gyászindulója, fenséges bánatával és sötét szépségével: Aase halála. Felséges gyászpompája a léleknek az orgonasípkokból elbugó mély, tompa zene: benne zokog a vágy és a bánat az elmúlt szépségek után. A mély hangok mind erősbödd fergetégből felfénylik az élet minden elmúló szépsége... és felzokog nyomán a mély-séges bánat. A zokogás nagy kardala, sikoltásokban tör ki — aztán csak mélabú szakadozik elhalón és lelkünket — nyitott sarként tatóngó lelkünket — betakarja sötét gyászlepelével.

Az emlékezés fekete-virágos sarkertjében, halottak előestéjének sötétjében elhal Grieg gyászindulója és kigyulnak a mécsek, gyertyák, sirlámpák apró lángjai a reneteg fehér virág között a sirdombokon. Elköltözöttünk életre kelnek a le-hajtott fejjel emlékezők fájdalmas érzéseiben, keserű gondolataiban. A képzelet idézésében, illanó látomásaiban újra mosolyog az arcuk, újra megtestesülnek, hogy elkísérjenek minket e napon az otthonunkba is. Szavaiat idézzük, cselekedeteiket megújulnak a gyertyák fénypompáján kigyuló képzeletben. Kézenfog ben-nünket a Hit és mélyen érezve hisszük a gyászmisék vigasztaló szavát, hogy szereltek életre „csak elválnak”, de nem vétetik el: és amikor lelkünk földi hajléka rombadól, a mennyben lel „örök lakóhelyet”, mert a zászlótartó Szent Mihály a szent világosságba vezeti őket.

Halottak napján csak azok a halottak nem kelnek életre, akiket nem hív a rá gondolás ereje a lelkek rejtelmes ünnepe találkozájára, akikért nem sóhajtanak imát és nem litániáznak, mert nincs, aki a gondolati életbe idézze árnyukat. Ott nyugosznak elfeledten korhadt fake-

Kálmán, a rendőrkapitány dr. Jánossy Odón és a Légoltalmi Liga elnöke Tarnay Kálmán gyárigazgató irányítása mellett lelkes és szakértő, komoly munka folyik városunkban. Ha ezt a munkát a közönség megértő, átéző, szolidáris magatartása kíséri, akkor nem lesz pánik, nem lesz fejvesztés és súlyos veszteség, ha egyszer ránszakad a háború veszélye, ami a jelek szerint, hál' Istennek tőlünk távol van!

resztek, ledől sarkok, lesüppedt sirdombok alatt... De mi, akik élünk és Halottak napján a virágos, mécsvilágosgyertyafényes temetőket járjuk, minden halott lelkiüdvéért alázattal és bizalommal mormoljuk a zsoltos szavait: „Oldozd fel, kérünk Uram, szolgálj lelkét a bűn minden bilincstől, hogy a feltámadás dicsőségében szenteid és választottaid között éljen.” (—ány.)

Hírek és különfélek

Új doktor. F. hó 25-én avatták a pécsi Erzsébet tudományegyetemen államtudományi doktorrá Erdődy Gyulát, dr. Erdődy Kálmán ny. járási tisztiorvos fiát. Gratulálunk!

Esküvő. Szabó Márta és Höcker Viktor e hó 28-án este 7 órakor tartják esküvőjüket a salgótarjáni evangélikus templomban (Minden külön értesítés helyett.)

Távozás. Niederland Gyula bányamérnököt a bányatársulat közp. igazgatósága Várpalotára helyezte át. A jótékonkodásukról és kulturális tevékenységük-ről ismert házaspárt a MANSz és Szent Erzsébet Nőegylet vezetősége mult hét szerdáján búcsúztatta meleg szeretettel.

Athelyezés. Dr. Mányi Lajos m. kir. postafelügyelő, posta és távirat főnököt fölttles hatósága saját kérelmére Miskolcra helyezte, ahol a II. sz. postahivatalt vezetését veszté. Társadalmi életünkben mint szolgálatkés, melegsívű házaspárt ismertük meg dr. Mányi Lajost és nejét, akit a nőegyletek különösen és őszintén sajnálnak.

A reformáció emlékére az evangélikus egyházban okt. 31-én kedden d. e. 10 órakor istentisztelet, urvacora és este 7 órakor reformációi emlékünneper keretében ünneplik meg, melyre az érdeklődők figyelmét ezúton is felhívjuk.

Református istentisztelet október 31-én. Dél előtt 10 órakor. Délután 5 órakor a templomban a reformátorok emlékére vallásos estély. A reformáció jelentősége: előadó Papy József acélgyári főmérnök. Orgonán játszik Röder Alfréd, hegedűn kíséri Vilezál Richárd. Felolvasást tart az orosz fogságban tapasztalt vallásos élményeiről Tóth Zoltán bányai tanító.

Búcsúzás. Mindazoknak a kedves barátainknak és ismerőseinknek, akikől Várpalotára való távozásunkkor nem tudtunk személyesen elköszönni, ezúton külön búcsú-üdvözléssel.

Niederland Gyula és neje.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtethetetlen jó apánk, apósunk elhalálása alkalmából részvételüknek bármimódon kifejezést adtak, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Bodó és Ender család.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen édesapánk elhunyt alkalmából fájdalomukat részvételükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Ponyi család.

A frontarcosok jótékonycélú tárgysorsjátéka. December 2-án tartja meg a Salgótarjáni Frontarcos Főcsoport a sorsolással egybekötött műsoros estjét. Erre az előkészületek már folynak. A nyereménytárgyak részletes felsorolása, azoknak nagy száma miatt, túlhaladja „A Munka” kereteit. Egyébként is a vezetőség tagjaiból alakult rendezőbizottság meglepetésben óhajítja részesíteni az estén megjelenő hölgyeket és urakat, éppen ezért elzárkózik minden bővebb felvilágosítás elől. Annyit sikerült megtudnunk, hogy Mayer és Ungár cégnél még kaphatók a 20 filléres sorsjegyek. Saját érdekében cselekszik mindenki, aki minél előbb beszerzi ezen sorsjegyeket, mert a vezetőség később esetleg nem tudja kielégíteni a hozzájuk forduló igényeit.

A katonai családi segélyek azon bevonultak után, akiknek igazolását a katonai parancsnokságok a város polgármesteri hivatalához megküldték, f. hó 31-én délelőtt 9 órakor fizetik a városházán.

Privátból 5.000—15.000 P kölcsönt vennék ingatlan fedezetre, 5 1/2%-ra. Cím a kiadóhivatalban.

Használt kályhákat veszek. Cím a kiadóban.

Testvér-községeink

Aknaszlatina és Tiszafüredgyháza lakossága a gyermeknyaraltatás révén megeközsébe került városunkkal. A hazatért kárpátaljai gyermekek — mint dr. Szelényi János ottani orvos, a megszívű és értékes társadalmi szervező írja városunk polgármesteréhez, — állandóan és hálás szeretettel emlegetik a Salgótarjában töltött heteket, az itt tapasztalt és előtűk eddig ismeretlen testvéri vendégszeretetet, a sok ajándékot stb.

Részletesen beszámolt dr. Szelényi orvos arról a gazdasági fellendülésről is, amely a mindennapi kenyérkereset a dolgozni akarók számára lehetővé teszi azáltal, hogy teljes üzemmel dolgozik a kincstári sóbánya, megindult a sokáig vájúdó tutajozás is a Tiszán; vasut, ut és laktanyaépítés folyik stb. A termés is elég jól sikerült, úgy hogy Kárpátalja népének a magyar hazához való visszatérését Isten áldása kíséri.

Ez év október 5-én a kárpátaljai ujoncok nemzetiszínű pántlikás csapatai lelkes hangulatban vonultak be a laktanyákba, ahol szeretetteljes és lovagias magyar lélekkel fogadták honvédek a testvér magyar-orosz ifjúságot.

Megalakult már Aknaszlatinán a Levente Egyesület is, amelynek részére polgármesterünk több hasznos folyóiratot rendelt és tanulságos könyveket küldött.

A testvérközségi szellem nemes és nagy jelentőségű megnyilatkozása így válik hasznára a nemzet egyetemes érdekének. Így találja meg a hazatért Kárpátalja népe a régen nélkülözött áldott kezet, mely a megmátelyezett lélekéből kiveti őt a szabad és mindinkább erősbödd, boldog magyar életbe.

Meghűlés?

ASPIRIN
TABLETTA

— Akkor hagyjad, fiam — szelidült meg a Nagyur feltámadni készülő neheztelése. — Ha te tudnád, hogy Sréter generális uram milyen gondolatokat forgat fejében, akár évekig elvárakoznál rá.

Nagy csend ült be az üres székekbe és kuszott be a homálybavesző sarkokba. A diák tágranyilt gyermekszemével bámulta urát, aki félkönyökre ejtett fejjel merengett bele a mozdulatlan-ságba. A könyves szekrényre állított rézfoglalatos óra homokja surranva folydogált le az alsó tölcserbe.

Még a szu is elálmosodott a szemöldökében. Csak a homok mérte az örökkévalóságából az ember számára meg-hagyott időt.

— Tudod-e Kelemen fiam — kezdte a Nagyur orgonabugását idéző lágy szóval — hogy min töpreng annyit Sréter uram?

— Nem tudom — lehelte az ifjú akit mindig elfogott az a titokzatos ígéret, ha urával állt szemközt és úgy meg-juhásztotta, mintha kegyes életre készült volna valamelyik szélesfolyosó visszhangos klastromban.

— Olyan petárdát szeretne csinálni, amit ágyúból lehet kilőni, de csak akkor robbanna, ha földet ér.

— Csak akkor? — csodálkozott a diák és nyiladozó esze hirtelen végigug-rálta azokat az ismereteket, amelyeket a csiksomlyai ferences fráterek iskolájában csepegtettek a buksijába.

— Csak akkor fiam, bólintott rá a Nagyságos Fejedelem és olyan gondfelhő ereszkedett az arcára, mintha az időjárás nem a természetet, hanem az ember lelkét szabályozná.

Szemközt a Szent Erzsébet székesegyház tornyában megkondult a harang és öblös kongása elűzte az ismét befészkelődő csendet.

— Te még nem igen figyeled a világ folyását — merengett el a diák nézésén — így hát azt sem tudhatod, milyen nehéz lett a magyar sors...

Kelemen lopva keresztet vetett alig mozduló jobb kezeféjével és olyan szorongás lett rajta urrá, mintha a torkát markolásták volna.

A harang zsongása már beleveszett a nagyszoba butorainak zeg-zugába és amikor megint megszólalt a Nagyságos Fejedelem, olyan mélyről bugott fel a fájdalma, annyira benne lüktetett a szíve verése, hogy a diák arcából kiszaladt a vér és óvatosan nekidől az ajtó-félfának.

— Amióta meghalt a jó öreg Vak Bottyán generális, amióta nem nyargalászhát Béri-Balogh Ádám a császáriak nagy ijedelmére, amióta a francia királynak magának is éppen elegendő gondot okoz, hogy miképpen győgyitgassa és takargassa azokat a mély sebeket, amelyeket a bécsi császár hadaitól kapott, azóta —

Nem folytatta. Szép nagy szemében gyönggyé vált a fájdalom.

Kelemen diák mellére ejtette a fejét. Nagyon jól tudta, hogy már az egy-millió holdnál nagyobb kiterjedésű Rákóczi-birtokon sem bírják a kuruc se-reg élelmészét és ruházását. Özönlik az országba a labanc és nyomában felcsap az égig a magyar szenvedés jaja.

— Csak valami csoda, vagy új hadiszer segíthetne — töredezett bele az ősi csendbe a Nagyságos Fejedelem kinzó gondja. Ha Sréter —

Ökölbesorult keze tehetetlenül belecsapott a levegőbe és aztán nagy koppanással hullt a vastag díófaasztalra.

Tekintete kitévedt a szemköztli székesegyházra. A köcsipkés ablakok nézésén aztán megnyugodott.

— A rákövetkező tavaszon a nagymajtényi sikon letéřt a zászló. Sréter János, a kuructüzérek hős főgenerálisa nem tudta megoldani azt a kérdést, amely annyit emészte.

A Nagyságos Fejedelem meg elbujdosott a lengyel testvérek földjére, majd a török császár kegyelemkenyerén tengődött 1735 nagypéntekjéig. 170 évig Rodostóban álmodott a magyar szabadságról, amíg hálás nemzete haza nem hozta a köcsipkével szegett ablaku kas-sai székesegyházba. De csak 12 esztendeig volt csendes a pihenése... Újabb huaz keserves magyar tél ballagott el felettünk, amíg végre belebugott az ősi hervadásba a magyar feltámadást jelentő tárogtó.

VERSEK.

Írta: Visnovszky László.

HALOTTAK NAPJA.

A halottak napja azoké...
Aki könnyezve... gyászal a sírba tettek,
És akiket aztán el is feledtek.
Övéké ma a mécses,
A virág és a könnyek...
Aki már vissza sose jönnek.

A halottak napja az élők is,
Aki szomorúak... árvák,
Aki könnyétől ázottak
A langyos... puha párnák.
Aki siratják a holtjukat,
A jelent és a múltat,
Aki sirdomb még a karjuk is,
Amelyre ráborulnak.

TEMETŐ.

Hatalmas terület, ... virágos kertje a Halálnak,

Hová az élők csak látogatni járnak.
Elhullatni egy-egy könnyet
A csendes... virágos sírhantok felett,
Mert aki a „Nyugovót” szeretle,
Az sohasem feled!
A temetőben béke van,
Itt csendben pihennek ezek és ezek,
Porladó csontok...
Itt nincsenek már bánatok,
És eltűntek a gondok!
Csak fejták vannak... meg sírkövérisások,
Égre meredők...
Alattuk a jók... meg a méregkeverők.
A szegények és a gazdagok,
A hatalmasok és az árvák,
Mind Haláltüport, ... féregrágtá lárvák.
Itt nincsen különbség és kaszt,
Itt rang és vagyon semmit sem ér,
Halott lesz csupán... és semmi több,
Aki egyszer végleg idetér!

ŐSZI GONDOLATOK.

Ami volt, ... a lomb a fákon,
Harmatos fű a réten,
Napsütötté határ... illatos,
Most nincsen... mert az ősz,
Az ősz... az mindent letapos.
Szívemben nyár van mindég,
Nem sujt le néma hervadás,
Szerelm tűze éget... s mindegy,
Hogy ősz van-e... vagy más!
Egyszer lesz majd egy őszöm.
Mikor már utamat láztalan,
Kihűlt szívvel járom,
És magamba merülve...
A halódó lákkal, ...
Én is meghalni vágyom!...

CREDO.

Ember... Te hiszel?
S felel az Ember... Igen!
Kiben hiszel?... Vagy miben?
Milyen a Te Hited?
Istenhez van köze...
Vagy valami földi máshoz?
A lelked és Isten
Megférnek egymáshoz?
Vagy Istenben hinni...
Hited megvallani,
Azt hiszed szegény?
Te nem vagy törődött?

Nem kell, aki védjen?
Nincsen bánatod?
Sok földi gondod?
Nem érzed magad
Nagyon egyedül?
Nincs okod rá,
Hogy Istentől kérni,
Könyörögni Hozzá,
A templomba menekülni?
Gonosz árnyak sohasem kísértnek?
Nem vagy barátja papnak,
Szószéknek, szentmisének?
Nem kell az Isten...?
Csak a sok veszendő földi más?
S bűneidért sem kell feloldozás?
Vagy jól megy a sorod?
Gondtalan, boldogan
Éled az életed?
Hálát nem adsz ezért az Úrnak?
Ki annyit törődik Veled?!

Ó... Ember... Te nem is hiszel!
Nem Isten az, kiben Hited megveted,
A Te agyad és a lelked
Csak földi dolgokért eped!
Munkás vagy?...
S a rádió át azt lesed,
Hogy mit mond a szovjet leadó?
Hited... Sztalin,
S lázadsz, hogy több legyen a béred,
S kevesebb az adó?

Bankvezér vagy?...
Annyi a vagyonod, hogy nem tudsz nyugodni tőle,
Hited... a pénz,
S azt kívánod, hogy még több legyen belőle?

Vagy Politikus vagy?...
Fiatalon és gyorsan a magasra értél?
Hited... a Hatalom,
Mit sohasem Istentől kértél?
Asszony vagy?...
Foglalkozásod társaságba járni?
Hited... a bridzs,
És nem akarsz gyereket dajkálni?
Vallásos Ember vagy?...
Leborulsz térdre...
És két kezűddel összekulcsolod,
Hogy Mindenki lássa?
Farizeusoknak vagy Te mása?
Hited gyalázzák...
S ott félreállsz? Vagy egy követ fujsz Istentelenekkel?
Ember... törődj a Hiteddel!!
Ne hidd, hogy Sztalin... a pénz... hatalom

és a bridzs... ez minden,
Mi iránt lelkedben élhet a Hit,
Van Isten is, ki a Hitedet adta,
Hogy Benne higgy...
S ki Hit nélkül Téged... Ember,
Sosem üdvözl!!

Takarékossági nap.

Október utolsó napja ismét a takarékoskossági lesz. Ez, azt hiszem, nem véletlen, — azok, akik éppen 31-ét jelölték ki a takarékoskossági napjait, nyilvánul úgy gondolkozni, hogy csak a könnyelmű emberrel történhetik meg, hogy a hó utolsó napján nincs egy huncut vasa sem, már pedig kit kell takarékoskosságra nevelni, ha nem a könnyelmű embert? Nem is szólva arról, hogy a takarékos ember számára az év minden napja október 31., ebből a szempontból.

E sorok írója kénytelen bevallani, hogy senki sem imponál neki annyira, mint a takarékos ember. Igen, amilyen ellenszenves és érthetetlen a zsugori ember, ugyanolyan rokonszenves és érthető az a lelkielőzárda, amely nem azt mondja: jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok, hanem: jobb holnap egy veréb, mint ma egy tuzok. Mert jai, bizony úgy van az életben, hogy aki ma beéri egy verébrel, arról még nem biztos, hogy holnap tuzok jut osztályrészül, de aki nek holnap is elegendő lesz a veréb, az ma sem kívánja meg a tuzokot.

Csodálatos erény a takarékoskossági! Elsősorban, azt hiszem, velünk született tulajdonság, bár ez az egyetlen, amely nem feltétlenül öröklődhet. Ismertem takarékos szülőket, könnyelmű gyermekekkel és fordítva. De akár velünk született erényünk a takarékoskossági és velünk született hibánk a könnyelműség, annyi bizonyos: könnyelmű természetű emberből még lehet takarékos, de takarékosból könnyelmű soha. A takarékoskosságra való törekvéssel csak egyetlen baj van. Miután a takarékoskossági egyértelmű a beosztással, elengedhetetlen feltétele, hogy legyen mit beosztani. Mert egészen bizonyos, hogy ez a nehezebbik része a dolognak, nem pedig a bölcs lemondás a máról, a holnapról. A lemondásban még bizonyos szépség is van, különösen ha tudjuk, hogy amiről ma lemondunk, az holnap megtermi gyümölcsét. De beosztani, — beosztani! — ez a nagy kérdés. Ez a nagy feladat, sőt merném mondani: művészet. Talán innen is ered csodálatom, irigykedő rokonszenvem is a takarékos ember iránt.

A nagy francia festőről, Ingresről jegyezték fel, hogy ragyogó művészetét sokkal kevesebbre becsülte, mint hegedűjátékát, amelyben pedig kontár volt. Azóta az olyan emberrel kapcsolatban, aki nem azt becsüli, amiben mester, hanem ehelyett azt, amiben kontár, „Ingres hegedűjét” szokták emlegetni. Az én „Ingres hegedűm” is a takarékoskossági és így van vele bizonyára más is, akinek a takarékoskossági nem különösebb erénye. (—ány.)

A nagy francia festőről, Ingresről jegyezték fel, hogy ragyogó művészetét sokkal kevesebbre becsülte, mint hegedűjátékát, amelyben pedig kontár volt. Azóta az olyan emberrel kapcsolatban, aki nem azt becsüli, amiben mester, hanem ehelyett azt, amiben kontár, „Ingres hegedűjét” szokták emlegetni. Az én „Ingres hegedűm” is a takarékoskossági és így van vele bizonyára más is, akinek a takarékoskossági nem különösebb erénye. (—ány.)

A sokgyermekes családok védelmében emelte fel szavát az egyik honatya a parlamentben. Ideje volna, hogy ez a panasz, mely városunkban is közismert, orvosoltassék. A háztulajdonosok ugyanis nem akarják kifizetni a lakásokat a gyermekes családoknak, mondván, hogy a gyerekek zajonganak és rongálják a lakást. A belügyminiszter megígérte, hogy ezen a bajon segíteni fog. Addig is kérésük figyelemmel városunkban is az ilyen háztulajdonosokat, akik lelketlen módon tagadják meg most a hideg időben a gyermekes lakóktól az üres lakások kiadását. Reméljük lesz arra mód, hogy ezeket a háztulajdonos akaratát ellenére is megkaphassák a folyton dicsért, de meg nem védett sokgyermekes lakók.

BÁNYAMOZGÓ HIRE. A baglyasaljai bányamozgó október 29-én, vasárnap három előadásban Herczeg Ferenc: „Pogányok” című, gyönyörű regényének filmváltozatát mutatja be, melynek főszereplői: Muráti Lili, Egri Mária, Dajbukát Ilona, Szaploncay Éva, Zala Karola, Kiss Ferenc, Szakáts Zoltán, Uray Tivadar, Toronyi Imre, Pethes Sándor, stb. A monumentális film műsorát kiegészíti még Szép Ernő: „Imádság” c. verses magyar filmje, valamint a Magyar világhíradó. Előadások sorrendje: Szombaton d.u. 3 órakor iskolagyermekesek számára. Vasárnap délután 3, fél 6 és este fél 9 órakor felnőttek részére. Karancskeziből a villamos vasárnap délután fél 2 és fél 5 órakor indul.

Felhívás az állattartó gazdákhhoz! Salgótarján m. város területén a ragadós száj és körömfájás hatóságilag

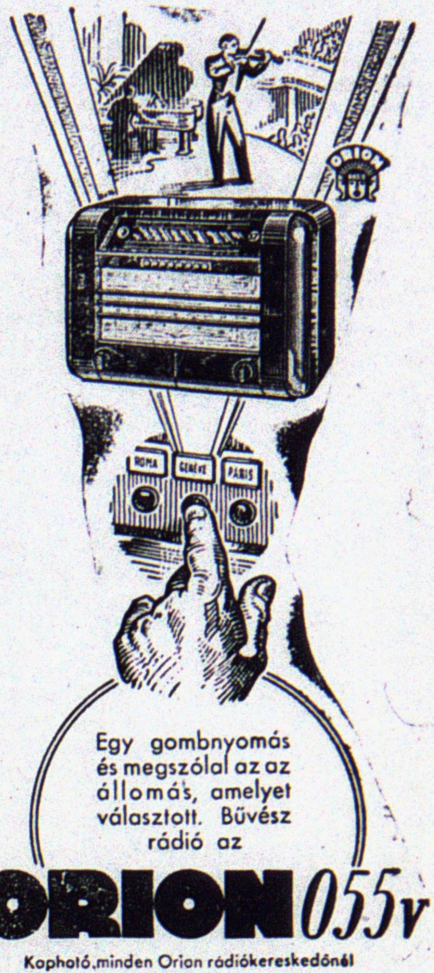
megállapított. Felhívjuk az állattartó gazdákat figyelmükre, hogy ha hasítottkórmű állataikon a betegség ismert tüneteit észlelik, azonnal jelentsek azt a helyi állategészségügyi hatóságnál (Városháza I. em. 14. sz. ajtó) hogy a szükséges zárólati intézkedések idejében életbeléptethetők legyenek. A bejelentés folyamánaként megjelölt állatorvosi vizsgálat és tanácsadás ingyenes. A bejelentés szándékos elmulasztása, valamint a járvány elhárítási védekezés tárgyában kiadott rendelkezések megszegése az 1928. évi XIX. tc. 99. és 100. §-ába ütköző kihágás és pénzbüntetéssel, súlyosabb esetben elzárással is büntethető.

Hegedűfelszerelések,

Fotóalbumok,
Bőröndök,
Aktatáskák,
Csavarós írónok,
Töltőtollak

Végh Kálmán

könyv- és
papírkereskedésben
kapcsolat.

Egy gombnyomás és megszólal az az állomás, amelyet választott. Bűvész rádió az

ORION 055v

Kapható minden Orion rádiókereskedőnél

Felhívás.

A koldulást városunkban a belügyminiszter 172.000/936. sz. rendeletével tiltotta. — A koldusok segélyezését a város és az adakozó közönség támogatásával a Szegényügyi bizottság végzi. — Ujabban általános a panasz, hogy sokan koldulnak (különösen cigányok). — Utasítsuk a koldulót a szegényügyi hivatalhoz, ismétlődés esetén jelentésük fel a rendőrségen, vagy a szegényügyi hivatalban. — **Aki a koldusnak külön ad, áthágja a fenti rendeletet.** — Vannak megrögzött koldulók, akik legtöbb esetben italra költik a kapott alamizsnát. — **Köszönjük a jóléti közönség támogatását.** — Köszönjük a gyűjtő hölgyek áldozatos fáradozását. — A közönség soraiban sokan vannak, akik még egyáltalán nem adakoznak e célra, (hívjuk fel ezekre a gyűjtő hölgyek és szegényügyi hivatal figyelmét). — **Sokan vannak, akik jövedelmükhöz képest nagyon kevéssel járulnak a koldusok eltartásához.** — Felvilágosítást készséggel nyújt bárkinek a városházán működő szegényügyi hivatal.

Arcápolásnál nélkülözhetetlen:

Bubi krém

az arc bőrt fehérre, simává teszi.

Bubi szappan

az arc bőrt tisztítja.

Bubi arcszesz

pattanást szüntet, zsirtalanít.

Bubi puder

az arc bőrt megvédi a változó időjárástól.

Kapható:

SZÚCS RÓBERT
gyógyszertárában, Salgótarján

A POLLO MOZGÓ

Október hó 28-án szombaton
Október hó 29-én vasárnap
Október hó 30-én hétfőn

TILOS UTAKON

A „Rácsnélküli börtön” főszereplőinek csúcs teljesítménye

November 1-én, szerdán és november 2-án, csütörtökön

IX. PARANC SOLAT

Főszereplők: Jean Gabin,
Gaby Morlay, Jean Pierre,

ELT VÁLASSZA!

a kis luxusvesz
hangerejű rádió
külföldi
vételre

TELEFUNKEN 240

Ké. ár: P. 198.- Haverk. ár: 172.-

SPORT

SBTC—BFTC 10:1 (5:0)

SBTC pálya.

600 néző.

Bíró: Lakatos.

SBTC: Géci — Budai, Timár — Ruzsinszki, Takács IV., Mátrai — Balázs, Jákfalvi, Jenőfi, Lackó, Baranyi.

BFTC: Megyeri — Gláz, Vámosi Iszák, Leichleitner, Tyahur — Miklósi, Balder, Güssenberger, Sulyok, Váradi.

Az SBTC az első perctől az utolsóig ostromolja a beregszászi kaput. A 4. percben Lackó kiugratta Jenőfit, aki szereli a bekket s gólt lő 1:0. Lackó, Baranyi lőnek egymásután fölé, majd a 7. percben Lackó Jenőfihez, az Balázshoz játszik, s Balázs nehézségből talál a kapuba 2:0. Lackó, Jenőfi, Balázs lövései mennek emberbe, kapufába, vagy mellé. Mindenki a 16-on belül van, a tömörülés miatt löni sem lehet. A 15. percben Jenőfi három emberen tör át, s a belső kapufát találja el s onnan a kapus kezébe pattan a labda. A 30. percben Jákfalvi Lackóhoz, az Jenőfihez passzol, aki a kifutó kapus felett a hálóba emel 3:0. 8 perc múlva Balázs-Lackó-Jenőfi összjátékából a center lövése a kapus hasa alatt talál a hálóba 4:0. A 40. percben Lackó a 11-ről háttal állva lő, de a bekkről Jenőfi elé pattan, aki szintén háttal pompásan lő s a kapufát találja el, most Balázs elé pattan a labda, aki nem áll háttal s gólt lő 5:0.

A II. félidő 3. percében Géci sarokrugást öklöz ki, ezzel a labdával az SBTC kitor, Balázs centeréz s Jenőfi hálóba talál 6:0. Majd Miklósi lő Géci kezébe, aztán a 14. percben szögletet rug az SBTC, a szögletéről jövő labda kavarog, míg Lackó a sarokra nem céloz s az amugy is gólba tartó labdát Leichleitner a hasaló kapus felett jobban besegíti 7:0. Kezdet után Lackó egy kavarodásból új gólt lő 8:0. A 25. percben Baranyi beadását Balázs fejével küldi a hálóba 9:0. A 27. percben Balázs Jenőfihez, az Baranyihoz játszik s szélső eredményes 10:0. Pár perc múlva Megyeri egy védésénél a kapufának esik, a fején megsérül s 3 percig áll a játék. A 43. percben Budai és Timár elkönnyelműsködnek egy labdát

és Sulyok a kifutó Géci mellett a hálóba talál 10:1. Jenőfi dühbe gurul, s otthagya a pályát.

A mérkőzésen azért esett csak 10 SBTC gól, mert nem hallgattak az edzőre aki többször is bekiabált, hogy engedjék ki a beregszásziakat a 16 osról. Így 15-18 ember tanyázott állandóan a kapu előtt, s valósággal nem volt hely a rugáshoz. — Budai valószínűleg kiszámította azóta, hogy a könnyelmű 1 gól helyett éppen 4-et kellett volna még rugni, hogy a nagyon értékes gólarány megmaradjon. — Jenőfi méltán lehetett öszintén és paprikásan dühös, de ép Jenőfinak kellene legjobban tudni, hogy mi az a sportszerűség, különösen, hogy milyen szép és nagy dolog az, ha dühös valaki.

Jók voltak: Balázs, Lackó, Jenőfi, Takács, a beregszásziak közül különösen Megyeri és némileg Tyahur.

Szögletarány: 12:1.

SSE—B. Vasutas 0:0

A SSE vidéki mérkőzéseire, ugy látszik döntetlenre rendezkedett be s elmondhatjuk, hogy lassan bár, de biztosan szaporodnak a pontok. A budapesti mérkőzésen is a csatársor tehetetlensége volt a döntő.

M. Nagy Lajos

URIDIVATÜZLETÉT

kész férfi ruhák árusításával kibővítvé, a Fő-utca 21 számú új épületbe helyezte át. Rak-tárát városunk i g é n y e i n e k megfelelő finom árukkal du-san felszerelte.

Járási mezőgazdasági bizottsági elnökök értekezlete a Tiszajobbsparti Mezőgazdasági Kamarában.

A Tiszajobbsparti Mezőgazdasági Kamara értekezletre hívta össze október hó 19-én az intézmény fontos testületi szerveinek a járási mezőgazdasági bizottságok elnökeit.

Az értekezletet Kulin István kir. gazd. főtanácsos a Kamara igazgatója nyitotta meg, aki hosszabb beszédben mutatott rá a községi és járási mezőgazdasági bizottságok működésének jelentőségére és fontosságára, röviden vázolta a Kamara legutólsó évi működésének főbb mozzanatait s utalt arra, hogy eredményes érdekvédelmi tevékenység a községi és járási mezőgazdasági bizottságok tevékenysége nélkül el sem képzelhető. Majd általános helyeslés közben ismertette, miként véli a járási mezőgazdasági bizottságok eredményes működését biztosíthatónak.

Plósz István országgyűlési képviselő a Kamara igazgatóját köszöntötte meleg szavakkal kitüntetésé alkalmából, majd ő is a járási mezőgazdasági bizottságok szerepének fontosságát hangsúlyozta.

Bogyai Elemér, br. Hatvani Endre, gr. Serényi János, dr. Kiss Károly és Mocsáry Pál j. m. b. elnökök felszólalásaikban a magyar mezőgazdaság legsürgetőbb megoldására váró problémáit vetették fel és különösen behatóan foglalkoztak tervgazdálkodással a jelenlegi buza-ár biztosításának kérdésével. Főleg a vízszavatolt területek mezőgazdaságának hivatalos képviselői mutattak rá arra, hogy az állami támogatás biztosítása és a mai buzaárak fenntartása milyen elsőrendű érdek. Megállapította, az értekezlet, hogy a viszonylag megnyugvást keltő buzaárak nemcsak a közép és nagyobb gazdaságoknak, hanem éppen úgy a kisbirtokos-

soknak, a mezőgazdasági munkásság számottevő rétegének a summásnak szempontjából is számottevő jelentőséggel bír.

A felszólalásokra Kulin István kamarai igazgató részletesen referált. Kifejezésre juttatta többek közt, hogy a buza-termő területek csökkentése s így termelésünk állapítása rendkívül alapos és különös gondosságot és körültekintést kívánó feladat, amelynek megoldásánál irányelvül kell szolgálnon, hogy csökkentett buza vetésterület nem járhat együtt jövedelem kieséssel.

Kulin István ezután részletesen reflektált az egyes felszólalásokban említett további kérdésekre. Ismertette az egyes problémákkal kapcsolatosan a Kamarának már eddig is megtett intézkedéseit és ki-lömböző kérdésekre megnyugtató felvilágosítást adott.

A kamara igazgatója a továbbiak során a Vármegyei Gazdasági Egyesülettel való szorosabb együttműködés fontosságára mutatott rá, amely kívánsága az elnöki tanács egyhangú helyeslésével találkozott.

Foglalkozott végül az értekezlet az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatóját dr. Máté Imrét ért sorozatos támadásokkal és egyhangú határozatával dr. Máté Imrével szemben bizalmát és elismerését nyilvánította.

Kétszáz téli gazdasági tanfolyam szervezése indul meg az országban. Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter a kisgazdák termelési színvonalának érdekében lényegesen szaporította a téli gazdasági tanfolyamok számát. A tavaly megtartott 114 ilyen tan-

A harcászat fejlődése.

Hogyan harcoltak Nagy Frigyes korában?

A 30 éves háború után XIV. Lajos belátta, hogy az abszolút királyi hatalom csak erős, állandó jellegű hadseregen nyugodhatik, ezért a háború tartamára fel-fogadott zsoldosok helyett, — mint közel kétszáz év. előtt Mátyás király —, állandó katonaságot szervezett. Ezt a példát követték aztán Európa más országai is.

A löfegyverek fejlődésével, a XVIII. század hajnalán, a lándzsások végkép eltűntek a gyalogság soraiból. A lovasság, a puskások erősödő tűzhatása miatt, mind jobban hátrébe szorult. A tűzérőseget dandáronként, esetleg egy tömegben alkalmazták.

A svajciak harcászatának formái hagyatéka, — a négyszögös zsold, — mindigre sekélyebb mélységűvé vált úgy, hogy Savojai Jenő herceg idejében a gyalogság felállítása már csak négysoros. Egy gyalogezrednek két zászlóalja kis térközökkel állt fel egymás mellett. A zászlóaljak egyébként mélységben két arcvonalba is tagozódtak. A két arcvonal egymás mögött mintegy 200 lépésre állt. A gyalogság a csatában így tulajdonképpen két harcvonalban, igen széles kiterjedésben —, összűzeket adó szakaszokkal, csak egyenest előre vagy hátra mozoghatott (vonalharcászat), ezért rendszerint csak arctámadásokat hajthatott végre. A csatát ily körülmények között többnyire az arctámadás helyi sikere döntötte el.

Nagy Frigyes atyjától örökölt 85 000 löny állandó hadseregét, az első sziléziai hadjárat tapasztalatai szerint átszervezte.

Egy gránátos és öt muskétás századnyi gyalogezredeit 2—2 zászlóaljba osztotta be. Gyalogsága azonban az útközéthez négysoros alakzat helyett már csak három sorban állott fel. Lovasságát, melynek legkiválóbb osztagait magyar származású lovasalakulatok képezték, ismét visszavezette természetes harcmodorához. Beszűntette caracolázó, vagyis pisztolylyal tüzelő s egymást váltogató lovassoroknak nehézkes harcmodorát és Gusztáv Adolf felfogásához híven, zárt tömegekben, kivont karddal végzett ro-

bamot követelt meg tőlük. Ismét visszaállította a zászlóaljak harcát közvetlenül támogató zászlóaljlovégeket. Ezenfelül néhez tűzérőseget is állított hadseregébe. Pél-dás hadiszervezetét, amikor csak lehetett egységesen és osztatlanul alkalmazta.

Hadseregét eleinte mint elődei, két arcvonalban alkalmazta. Bekanyarodásokra s a csata előtti oldalmozgásokra a ki-tűnően felgyelmezett és nagyszerűen begyakorolt osztagokat pompásan alkalmazhatta. Felismerte, hogy nagy kiterjedésben, aránylag széles vonalakon harcoló ellenségnek leggyengébb és legsebezhetőbb pontja felállításának szárnya. Hadseregével tehát, hacsak a csatahelyzet megengedte, — azaz ha az ellenség előtt rejtetten azt megtehetette, az ellenfél arcvonalát elhanyagolva, mesteri buzódással, minden erejét az ellenség szárnyára tolt el. Onnan pedig meglepetésszerűen az ellenség szárnyába támadott. (Nagy Frigyes féle ferde csatarend.)

Ezt sikerrel alkalmazta 1757-ben a Leuthen-i csatában. Nagy Frigyes követői a ferde csatarendben csak a forma hatásosságát ismerték fel. Nem vették figyelembe azonban azt, hogy Frigyes mindenkor a helyzeteknek legmegfelelőbb elhatározáshoz tudott jutni és magát nem kötötte mereven semmiféle formához.

Rosbach-nál 1757-ben az öt megkerülői igyekvő Soubise márkját annak eltolódásába arctámadással verte meg.

A mindent szabadon meghatározni és rendszerbe foglalni igyekvő szak-írók nagy része Nagy Frigyesről szerette azt hirdetni, hogy ő is a kifárasztó hadászat híve volt. Ezek azonban nincsenek tisztában a nagy porosz király vezéri nagyságának lényegével. Nagy Frigyes különösen a hét éves háborúban, a reá-nehezedező tulerővel szemben állta a sarat. A porosz nemzetet és hadseregét tehát erejét meghaladó feladatokra csak a leg-ritkább esetben használta fel: Államférfiúi bölcsessége keményen zabolázta a dics-vágyó hadvezért, ezért csak ott vállalt csatát, ahol győzelmet remélt vagy ahol más megoldás számára nem maradt.

folyammal szemben idén 200 tanfolyamon lesz módjukban gazdáinknak rendszeres kiképzés során díjtalanul olyan alapvető ismereteket szerezni, amelyek segítségével gazdálkodásukat korszerű színvonalon vezethetik. A tanfolyamokra elsősorban önálló gazdákat vesznek fel, hogy a korszerű gazdálkodás alapelvei minél előbb átvihetők legyenek a gyakorlati életbe. A résztvevők semmiféle díjat nem fizetnek, sőt tankönyvről, írószerekről és háziipari anyagokról is a földmívelésügyi minisztérium gondoskodik. A megfelelő helyiségeket az érdekelt községek bocsátják mindenütt rendelkezésre. Igen nagy jelentőségű ezzel kapcsolatban az az intézkedés, amely szerint a földhözjutottak a lakhelyükön szervezett tanfolyamokat kötelesek elvégezni. A tanfolyamok általában november második felében indulnak meg és két-három hónapon át tartanak. (Mint értesültünk városunkban is lesz ilyen gazd. tanfolyam, tekintettel a nagy kertesház-kultúrára. Szerk.)

Salgótarján m. város polgármesterétől. 15325/1939. szám.

Három éves kort betöltött lovak és öszvérek külön marhalevéllal való kötelező ellátása.

Körrendelet.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter Úr 50.000/1939. F. M. számú körrendelete szerint minden ló és öszvértulajdonos köteles minden három éves kort betöltött lovát, vagy öszvérét, akkor is, ha a ló, vagy öszvér nem kerül forgalomba, új marhalevéllal ellátni. A marhalevelet abban a hónapban kell kiváltani, amelyben a ló, vagy öszvér a három éves kort betölti, vagy külföldről behozatalra kerül.

Az itt megállapított marhalevéllételezés alól kivételnek helye nincs.

Ezen marhaleveleket 1939. november 1-étől 1939. évi december hó 1-ig tartoznak az állat-tulajdonosok kiváltani. Azon lovak és öszvérek is ellátan-

dók új marhalevelekkel, melyek ezen rendelet hatálybalépése előtt kiállított marhalevelekkel már el lettek látva.

Aki ezen rendeletnek eleget nem tesz, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a 8250/1939. M. E. számú rendelet 8. § a 1. bekezdésének a./ pontjában meghatározott kihágást követ el és a hivatkozott rendelet 8. §-ának rendelkezése szerint büntetendő.

A kihágási eljárás lefolytatására a m. kir. államrendőrség salgótarjáni kapitánysága az illetékes.

Ez a rendelet 1939. november hó 1. napján lép hatályba.

Salgótarján, 1939. október 23.

A polgármester helyett.

Nékum.

jegyző.

Meghívó

a Salgótarjáni Kaszinó 1939. november hó 4-én d. u. 1/2 órakor Salgótarjánban a kaszinó helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnök választása.
2. Tagdíj felemlés.
3. Indítványok.

Indítványok az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az igazgatóhoz nyújtandók be. —

ELNÖKSÉG.

Szövetkezeti állatvásárok a Kárpátalján. A földmívelésügyi minisztérium ungvári kirendeltségének kezdeményezésére a Hangya és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Kárpátalja területén, marhavásárlásokat kezdett. A két szövetkezet már eddig is több mint ezer darab szarvasmarhát vásárolt a kárpátaljai gazdáktól. Ezek a vásárlások jótékony hatással vannak a helyi ár kialakulására s egyes helyeken a gazdák 20-25 százalékkal magasabban tudták értékesíteni állataikat. A szövetkezeti vásárlásokat a jövőben is folytatják.